

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

УДК 343.13

DOI 36919/3041-1149(Print).2.2024.34-40

П. В. Цимбал,

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,
завідувач кафедри права
ПВНЗ «Європейський університет»
email: p.tsymbal@e-u.edu.ua

ORCID ID 0000-0002-7244-4669;

В. Ф. Влад,

доктор філософії з права,
доцент кафедри правоохоронної
та антикорупційної діяльності,
Міжрегіональна Академія управління персоналом
email: vlad-vadim@i.ua

ORCID ID 0000-0002-7180-8096

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

У науковій статті досліджується нормативно-правове та науково-методичне забезпечення протидії корупції у місцях позбавлення волі. Науковці до таких засобів здебільшого додають нормативно-правові акти у сфері протидії корупції. До цього списку долучаємо ще й науково-методичні рекомендації боротьби із корупційними правопорушеннями у місцях позбавлення волі.

До нормативно-правового забезпечення протидії корупції належать ті нормативно-правові акти, які були ухвалені як в Україні (Конституція України, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, закони України «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про запобігання корупції», наказ Департаменту з питань виконання кримінальних покарань про затвердження «Порядку впровадження механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України від 10 березня 2021 року № 64/ОД-21 «Про запобігання корупції» та ін.), так і за кордоном, які являють собою міжнародні договори, що регулюють протидію корупційним правопорушенням, як-от Конвенція ООН проти корупції, Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією, Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією, Додатковий протокол до Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією.

Кожен вищеперерахований документ становить основу протидії корупційним правопорушенням, учинених у місцях позбавлення волі. Порушення вимог законодавства матиме своїм наслідком незаконність отриманих доказів.

Крім законодавчого забезпечення протидії корупційним правопорушенням, існують науково-методичні рекомендації боротьби з ними. Такими засобами забезпечення можуть виступати: окремі методики розслідування корупційних правопорушень, навчальні посібники, дисертаційні дослідження та ін.

Загалом усі вищеперераховані елементи становлять нормативно-правове та науково-методичне забезпечення засобів і заходів боротьби з корупційними правопорушеннями у місцях позбавлення волі.

Ключові слова: засоби протидії корупційним правопорушенням, корупція, корупційне правопорушення, місце позбавлення волі, слідчий, слідчі (розшукові) дії, Кримінально-виконавчий кодекс України, Державна кримінально-виконавча служба України.

Постановка проблеми та її актуальність. Поширення корупційних правопорушень у системі органів державної влади набирає обертів щодня, збільшуючи її негативний вплив на діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, а також підриває довіру суспільства до їх діяльності.

Сфера забезпечення боротьби із корупційними правопорушеннями залежить від галузевого спрямування. Так, боротьба із корупційним правопорушенням може відбуватися як дисциплінарне стягнення, яке передбачено Кодексом законів про охорону праці України.

Іншим проявом може виступати застосування адміністративного стягнення до правопорушника, що здійснює корупційну діяльність.

Цивільно-правове забезпечення боротьби із корупційними правопорушеннями має на меті відшкодування збитків правопорушником державі й окремим особам.

Найжорсткіші санкції за здійснення корупційних правопорушень передбачено статтями Кримінального кодексу України.

Окреме місце займає науково-методичне забезпечення протидії корупційним правопорушенням. Воно має на меті не тільки аналіз законодавства у сфері боротьби із корупційними правопорушеннями, але й врахування деяких суб'єктивних та об'єктивних обставин, які можуть вплинути на результати проведення слідчих (розшукових) дій та оперативних заходів, що спрямовані на боротьбу із корупційними правопорушеннями у місцях позбавлення волі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням окремих аспектів, які пов'язані із протидією корупційним правопорушенням, займалися такі вітчизняні вчені, як: О. Ю Бусол, М. В. Оніщук, Я. Л. Романюк, С. В. Таранець, О. І. Нікітенко, А. М. Яйчук, О. Д. Ярошенко.

Серед зарубіжних науковців дослідженню приховування злочинів приділяли увагу такі науковці, як: Б. А. Биков, С. П. Глінкіна, М. Джонсон, Дж. Картер-Брессон, М. М. Поляков, С. Роуз-Аккерман, І. Л. Трунов, М. В. Шедій.

Проблематика, яка стосується аналізу злочинів у сфері корупції у загальних межах, ученими достатньо розглядалася й вивчалася. Проте питанню, яке стосується вчиненню корупційних правопорушень у місцях позбавлення волі, належної уваги вітчизняними науковцями не приділялося.

Мета статті полягає в аналізі вітчизняного та міжнародного законодавства, яке регулює протидію корупційним правопорушенням у сфері діяльності системи виконання покарань. В Україні сьогодні боротьба із корупційними правопорушеннями стала справжньою проблемою не тільки для системи органів державної влади, але й для суспільства загалом. Саме тому здійснюємо аналіз законодавства, яке регулює боротьбу із корупцією у нашій державі, а також проводимо аналіз ролі та значення науково-методичного забезпечення боротьби із корупційними правопорушеннями у місцях позбавлення волі.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні кримінально-виконавча система України відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та благополуччя як для спокійного життя населення України, так і для нормального функціонування органів державної влади.

Відповідно до ч. 2 ст. 1 Кримінально-виконавчого кодексу України основними завданнями законодавства, яке регулює діяльність кримінально-виконавчої системи України, є: 1) визначення принципів виконання кримінальних покарань, правового статусу засуджених, гарантій захисту їхніх прав, законних інтересів та обов'язків; 2) порядку застосування до них заходів впливу з метою виправлення і профілактики асоціальної поведінки; 3) встановлення чіткої системи органів та установ виконання покарань, їх функцій і порядку діяльності; 4) регулювання нагляду й контролю за виконанням кримінальних покарань, участі громадськості у цьому процесі; 5) регламентація порядку й умов виконання та відбування кримінальних покарань; 6) звільнення від відбування покарання, допомоги особам, звільненим від покарання, контролю та нагляду за ними [3].

Отже, аналізуючи вищезазначене, можна дійти висновку, що норми і положення Кримінально-виконавчого кодексу України та інші нормативно-правові акти, які регулюють

діяльність кримінально-виконавчої системи, застосовують не лише у місцях позбавлення волі, але й поза її межами, наприклад врегулювання питання, яке пов'язане із звільненням від відбування покарання.

Саме тому питання врегулювання діяльності кримінально-виконавчої системи є важливим для нашої держави, оскільки від цього залежить процес виправлення засуджених та їх подальша ресоціалізація.

Успішна ресоціалізація засуджених залежить від багатьох факторів, а саме: проведення соціально-виховної роботи серед засуджених; проведення навчання й освітніх занять серед засуджених; поширення громадського впливу на засуджених і повернення їх назад до активного суспільного життя.

Перешкодою для успішної ресоціалізації ув'язнених у місцях позбавлення волі є корупційна складова у діяльності пенітенціарних установ України.

Врегулювання протидії корупційним правопорушенням відбувається на трьох рівнях: 1) міжнародний рівень запобігання та протидії корупційним правопорушенням; 2) внутрішньодержавний рівень протидії корупційним правопорушенням; 3) науково-методичний рівень забезпечення протидії корупційним правопорушенням.

Першим рівнем виступає міжнародне законодавство із протидії корупційним правопорушенням. Серед основних міжнародних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність, яка пов'язана із протидією корупції, є: Конвенція ООН проти корупції (ратифікована 18 жовтня 2006 року № 251-V); Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ратифікована 16 березня 2005 року № 2476-IV); Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ратифікована 18 жовтня 2006 року № 252-V); Додатковий протокол до Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією (ратифікований 18 жовтня 2006 року № 253-V).

Другим рівнем є внутрішнє законодавство України у сфері боротьби з корупційними правопорушеннями, яке існує у вигляді таких нормативно-правових актів: Конституція України; Кримінальний кодекс України; Кримінальний процесуальний кодекс України; Кодекс України про адміністративні правопорушення; Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України»; постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2022 року № 959 «Про внесення змін до Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливого відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком»; Закон України «Про запобігання корупції»; рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 червня 2023 року «Про прискорення судової реформи та подолання проявів корупції у системі правосуддя»; постанова від 16 листопада 2011 року № 1195 про затвердження «Порядку передачі дарунків, одержаних як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям»; наказ Департаменту з питань виконання кримінальних покарань від 10 березня 2021 року № 63/ОД-21 про затвердження «Порядку організації роботи із повідомлення про корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією, внесених викривачами»; наказ Департаменту з питань виконання кримінальних покарань від 10 березня 2021 року № 64/ОД-21 про затвердження «Порядку впровадження механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» та інші.

На третьому рівні – науковому, відбувається розроблення та висунення науково-практичних рекомендацій, що направлені на боротьбу та протидію корупції. Такі рекомендації публікуються як окремі методики протидії та запобігання корупційним правопорушенням.

Досліджуючи міжнародне законодавство, яке спрямоване на боротьбу з корупцією та корупційними правопорушеннями, варто зазначити, що велике як міжнародне, так і внутрішньодержавне значення у цьому питанні відіграє Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією, яка була ратифікована Україною 18 жовтня 2006 року.

У конвенції наголошується на тому, що «корупція загрожує правопорядку, демократії та правам людини, руйнує належне управління, чесність та соціальну справедливість, перешкоджає конкуренції та економічному розвитку і загрожує стабільності демократичних інститутів і моральним засадам суспільства» [2].

Дійсно, корупційні правопорушення за своєю сутністю є одними із найтяжчих кримінальних правопорушень; вони завдають шкоду державній економіці, зменшують довіру до органів державної влади й місцевого самоврядування, а також до усїєї правоохоронної та судової системи України.

Цікавим є погляд законодавця у Конвенції, який направлений на визначення рівнів давання й одержання неправомірної вигоди. Такими рівнями є: дача хабаря національним державним посадовим особам (ст. 2); одержання хабаря національними державними посадовими особами (ст. 3); хабарництво членів національних представницьких органів (ст. 4); хабарництво іноземних державних посадових осіб (ст. 5); хабарництво членів іноземних представницьких органів (ст. 6); дача хабаря у приватному секторі (ст. 7); одержання хабаря у приватному секторі (ст. 8); хабарництво посадових осіб міжнародних організацій (ст. 9); хабарництво членів міжнародних парламентських асамблей (ст. 10); хабарництво суддів і посадових осіб міжнародних судів (ст. 11); зловживання впливом (ст. 12); відмивання доходів, отриманих від злочинів, пов'язаних із корупцією (ст. 13) [2].

Отже, міжнародне законодавство розподіляє кримінальні корупційні злочини на такі два види протиправної діяльності: давання хабаря та його одержання.

Зазначаючи про внутрішнє законодавство України, яке спрямоване на боротьбу з корупцією та корупційними правопорушеннями, варто із самого початку надати визначення таким поняттям, які передбачені у Законі України «Про запобігання корупції». Так, корупційним правопорушенням є діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законодавством встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Корупцією є використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки / пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або, відповідно, обіцянка / пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей [1].

Особливе місце під час боротьби із корупційними правопорушеннями у системі Державної кримінально-виконавчої служби України займає наказ Департаменту з питань виконання кримінальних покарань від 10 березня 2021 року № 63/ОД-21 про затвердження «Порядку організації роботи із повідомлення про корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією, внесених викривачами». Як зазначається у наказі, метою заохочення та формування культури повідомлення є сприяння працівниками органів, установ і підприємств, що належать до сфери управління Департаменту у виявленні та повідомленні ними про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», вчинених працівниками органів, установ і підприємств, що належать до сфери управління Департаменту з виконання кримінальних покарань. Зазначене має викликати повагу до викривачів як частини корпоративної культури органів, установ і підприємств, що належать до сфери управління Департаменту, та формувати сприятливе середовище для здійснення повідомлень викривачами [5].

Цей наказ закріплює основоположні засади діяльності викривачів у системі Державної кримінально-виконавчої служби України, встановлює гарантії їхньої безпеки, а також закріплює права й обов'язки викривачів під час збирання та подання ними доказів стосовно корупційних правопорушень у системі Державної кримінально-виконавчої служби України.

Серед основоположних прав та обов'язків викривачів корупційних правопорушень можна виділити: 1) бути повідомленим про свої права й обов'язки; 2) подавати докази на підтвердження своєї заяви (повідомлення); 3) отримувати від Управління внутрішнього контролю Національного агентства підтвердження щодо прийняття та реєстрації заяви (повідомлення); 4) давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати; 5) мати право на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача; 6) мати право на конфіденційність; 7) повідомляти про можливі факти правопорушень без зазначення відомостей про себе (анонімно); 8) у разі загрози життю та здоров'ю мати право на забезпечення безпеки щодо себе, своїх близьких, майна та житла або на відмову від таких заходів; 9) на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав

викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір відповідно до законодавства; 10) мати право на винагороду у визначених законом випадках; 11) на отримання психологічної допомоги [5].

Усі вищеперераховані права становлять систему ефективної гарантії діяльності правоохоронної системи, що спрямована на запобігання та протидію корупційним правопорушенням у системі Державної кримінально-виконавчої служби України.

Окремим місцем у внутрішньодержавному регулюванні протидії корупції у місцях позбавлення волі виступає цивільно-правове й цивільно-процесуальне забезпечення відшкодування шкоди, що була завдана державі внаслідок вчинення корупційних правопорушень у системі Державної кримінально-виконавчої служби України.

Так, відшкодування державі збитків, шкоди, завданих унаслідок вчинення корупційного правопорушення. Згідно зі ст. 66 Закону України «Про запобігання корупції» збитки, шкода, завдані державі внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, підлягають відшкодуванню особою, яка вчинила відповідне правопорушення, в установленому цим Законом порядку. З огляду на це підставою для виникнення зобов'язання із відшкодування шкоди є факт завдання майнової шкоди державі внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення.

Але самого факту завдання шкоди державі від корупційного правопорушення недостатньо для виникнення зобов'язання з її відшкодування. Для цього повинні існувати ще й певні загальні та спеціальні умови. До загальних умов виникнення зобов'язання з відшкодування шкоди належать: 1) наявність шкоди; 2) протиправність поведінки особи, що її завдала; 3) наявність причинного зв'язку між протиправною поведінкою правопорушника та заподіяною шкодою; 4) доведеність вини особи [6, с. 222].

Ці заходи, що пов'язані із відшкодуванням шкоди, яка була завдана державі, мають на меті компенсацію державних коштів, які були витрачені для забезпечення протидії корупційним правопорушенням у системі органів державної влади, а також у системі Державної кримінально-виконавчої служби України. Витрати держави на забезпечення протидії корупційним правопорушенням у системі ДКВС України можуть бути поділені на матеріальні та процесуальні витрати, кожен з яких виконують свою роль у системі боротьби із корупційними правопорушеннями в Україні.

На третьому рівні протидії корупційним правопорушенням (науково-методичному рівні) за основу використовують праці вітчизняних і зарубіжних науковців, у яких розглянуті основні невирішені проблеми, з якими зіштовхуються правоохоронні органи України під час виконання своїх службових обов'язків, що пов'язані із протидією корупційним злочинам.

Метою таких методик і рекомендацій є ознайомлення працівників державних органів та органів місцевого самоврядування із ключовими положеннями системи запобігання і протидії корупції та вимогами щодо доброчесної поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування [4].

Важливість методики протидії корупційним правопорушенням у місцях позбавлення волі є досить значною. Саме наукова методика протидії корупційним правопорушенням сприяє: 1) запобіганню їх вчиненню; 2) встановленню необов'язкових для виконання слідчими, прокурорами, судьями рекомендацій, які сприяють більш глибокому аналізу та дослідженню матеріалів кримінального провадження; 3) опрацюванню наукових методик боротьби із корупційними правопорушеннями, забезпеченню належного рівня знань антикорупційного законодавства, засобів і методів їхньої протидії представниками державних органів влади, а також органів місцевого самоврядування. Особливе місце методика протидії корупційним правопорушенням займає у житті українського суспільства.

Крім того, варто зазначити, що методичне забезпечення протидії корупційним правопорушенням враховує одну особливість, яку не бере до уваги законодавець. Цією особливістю є врахування психологічного процесу мислення у правопорушників та їх психічний стан під час процедури давання або одержання хабаря. Таке знання людської психіки й психології правопорушника дозволяє прорахувати подальші дії та кроки правопорушника, що є важливим для оперативного припинення вчинення злочину.

Висновки. Отже, активне дослідження й використання методики протидії корупційним правопорушенням суб'єктами протидії корупції та суспільства загалом сприяє ефективній дії

встановлених законодавством превентивних антикорупційних механізмів; підвищенню рівня правової обізнаності громадян; зменшенню ризику порушення основних прав і свобод громадян України у їх повсякденному житті; підвищенню рівня правової свідомості громадян та посадових осіб.

Усі ці елементи позитивно впливають на діяльність правоохоронних органів, які здійснюють попередження корупційних правопорушень і запобігають їх вчиненню. Підвищення уваги до корупційних правопорушень, а також рівня боротьби із нею позитивно впливає на зменшення рівня вчинення корупційних правопорушень на всіх ланках органів державної влади та місцевого самоврядування, а також і в системі Державної кримінально-виконавчої служби України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про запобігання корупції : Закон України станом на 1 січня 2024 р. / Верховна Рада України. *Офіційний вісник України*. Київ, 2014. С. 156.
2. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2007. № 47–48.
3. Кримінально-виконавчий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2004. № 3–4. Ст. 21.
4. Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування : методичні рекомендації / Міністерство юстиції України. *Урядовий кур'єр*. 2013. № 208. 12 листопада.
5. Про затвердження Порядку організації роботи із повідомлення про корупційні правопорушення та правопорушення пов'язані з корупцією внесених викривачами : наказ Департаменту з виконання кримінальних покарань від 10.03.2021 № 63/ОД-21.
6. Новіков О. В. Правове регулювання відшкодування збитків, шкоди, завданих унаслідок вчинення корупційних правопорушень. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 4. С. 221–225.

REFERENCES

1. On Prevention of Corruption : The Law of Ukraine. *Ofitsiyny visnyk Ukrainy*. 2014. Art. 156 [in Ukrainian].
2. Criminal Convention on Combating Corruption. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR)*. 2007. № 47–48 [in Ukrainian].
3. Criminal Executive Code of Ukraine. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR)*. 2004. No. 3–4. Art. 21 [in Ukrainian].
4. Prevention and counteraction of corruption in state bodies and local self-government bodies : Methodological recommendations / Ministry of Justice of Ukraine. *Government Courier*. 2013. No. 208. November 12 [in Ukrainian].
5. Procedure for the organization of work on reporting corruption offenses and offenses related to corruption reported by whistleblowers : Order of the Department for the Execution of Criminal Punishments dated March : 10.03.2021 No. 63/OD-21 [in Ukrainian].
6. Novikov O. Legal regulation of compensation for losses and damage caused as a result of corruption offenses. *Journal of the Kyiv University of Law*. 2017. № 4. P. 221–225 [in Ukrainian].

P. Tsymbal, V. Vlad. NORMATIVE-LEGAL AND SCIENTIFIC-METHODICAL PROVISION OF ANTI-CORRUPTION IN PLACES OF DEPRIVATION OF LIBERTY

Our scientific article examines normative-legal and scientific-methodical support for combating corruption in places of deprivation of liberty. Scientists, as a rule, include normative and legal measures to combat corruption among such means. We also add to this list scientific and methodological recommendations for combating corruption offenses in places of deprivation of liberty.

The normative and legal support for combating corruption includes those normative and legal acts that were adopted in Ukraine (the Constitution of Ukraine; the Criminal Code of Ukraine; the Criminal Procedure Code of Ukraine; the Code of Ukraine on Administrative Offenses; the Law of Ukraine "On the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine"; Law of Ukraine "On Prevention of Corruption"; Law of Ukraine "On Prevention of Corruption"; Order of the Department for the

Execution of Criminal Punishments on the Approval of the "Procedure for the Implementation of Mechanisms for Encouraging Whistleblowers and Forming a Culture of Reporting Possible Facts of Corruption or Corruption-related Offenses. Other Violations of the Law of Ukraine "On Prevention of Corruption"" dated March 10, 2021 No. 64/OD -21, etc.), as well as international agreements regulating combating corruption offenses, such as the UN Convention against Corruption; Council of Europe Civil Convention on Combating Corruption; Council of Europe Criminal Convention on Combating Corruption; Additional Protocol to the Criminal Convention of the Council of Europe on Combating Corruption.

Each of the above-mentioned documents forms the basis of combating corruption offenses committed in places of deprivation of liberty. Violation of the requirements of the legislation will result in the illegality of the obtained evidence.

In addition to the legislative support for combating corruption offenses, there are scientific and methodological recommendations for combating them. Such security measures can include: separate methods of investigation of corruption offenses; initial guides; dissertation studies, etc.

In general, all of the above-mentioned elements constitute the normative-legal and scientific-methodical provision of means and measures for combating corruption offenses in places of deprivation of liberty.

Key words: *means of combating corruption offences, corruption, corruption offence, place of deprivation of liberty, investigator, investigative (search) actions, Criminal Enforcement Code of Ukraine, State Criminal Enforcement Service of Ukraine.*

Стаття надійшла до редакції 7 березня 2024 року